

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะความดีงามตามที่ประเทศชาติต้องการ ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นพัฒนาคนของประเทศทุกคนให้มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ ให้มนุษย์สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีความสุข ดังที่กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตาม อนุสัญญา CRPD (Convention on the Rights of the Persons with Disabilities) ซึ่งเป็นกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ส่งเสริมพิทักษ์ และรับรองให้คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และมีความเสมอภาคอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งส่งเสริมการเคารพศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิดของคนพิการ ประเทศไทยได้ปฏิบัติตามอนุสัญญานับนี้้อย่างเคร่งครัดและเห็นอย่างเป็นทางการ

ราชกิจจานุเบกษา (2542, หน้า 4) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐบาลต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าว มีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และราชกิจจานุเบกษา (2551, หน้า 3) มาตรา 5 (1) (2) และ (3) ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2551 กล่าวว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สามารถเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบ และรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น ความสำคัญดังกล่าวได้กำหนดให้รัฐต้องจัดกระบวนการทางการศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนพิการในประเภทต่าง ๆ ซึ่งทุกโรงเรียนจัดในรูปแบบประจำ โดยเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับ

ประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และบางโรงเรียนเปิดถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหน้าที่ให้ความรู้ด้านวิชาการทั่วไป และด้านวิชาการ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จัดตั้งขึ้นภายใต้โครงการใต้ร่มพระบารมีสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในศุภมงคลวาระเสด็จพระราชสมภพครบ 100 พรรษา ซึ่งตรงกับวันที่ 21 ตุลาคม 2543 ซึ่งเป็นโรงเรียนสอนเด็กบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ภายใต้สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับเตรียมอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนของโรงเรียนเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือมีปัญหาทางสุขภาพ ความพิการทางร่างกายทำให้นักเรียนมีอุปสรรค และข้อจำกัดด้านการเคลื่อนไหว โดยมีเอกลักษณ์ของสถานศึกษาคือ พี่นุผู้พิการศึกษา พัฒนาคุณภาพชีวิต มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างอิสระเต็มตามศักยภาพ ในช่วงเริ่มต้นของการจัดการเรียนการสอนยังประสบปัญหาในเรื่องของการจะพัฒนาผู้เรียนอย่างไรจึงจะสามารถยกคุณภาพชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียน เนื่องจากเป็นโรงเรียนแรกของรัฐบาลที่ดูแลนักเรียนกลุ่มนี้

กระแสพระราชดำรัสของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2508 เมื่อครั้งที่พระองค์ท่านเสด็จเปิดโรงเรียนศรีสังวาลย์ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนของมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงดำรัสว่า ... “การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการต้องมีการฟื้นฟูสมรรถภาพ การฝึกให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และการฝึกอาชีพ เพื่อให้คนพิการสามารถมีอาชีพเลี้ยงดูตนเองได้”... พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้มีกระแสพระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะกรรมการมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในวันศุกร์ที่ 22 มีนาคม 2557 ว่า “...งานช่วยผู้พิการนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าผู้พิการมิได้อยากเป็นผู้พิการและอยากช่วยตนเองได้ ถ้าเราไม่ช่วยเขาให้สามารถที่จะปฏิบัติงานอะไรเพื่อชีวิตและมีเศรษฐกิจของครอบครัวจะทำให้เกิดสิ่งที่หนักในครอบครัว หนักแก่ส่วนรวม ฉะนั้นนโยบายที่จะทำคือช่วยเขาให้ช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อจะ让他สามารถเป็นประโยชน์ต่อสังคม...”

เมื่อวันศุกร์ที่ 22 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2550 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจการของโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ทรงมีกระแสพระราชดำรัสไว้เป็นแนวทาง 5 เรื่องหลัก ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพและการพยาบาล ด้านสังคม อารมณ์ จิตใจ ด้านอาชีพ และด้านบรรยากาศ

สิ่งแวดล้อม ทางโรงเรียนจึงได้น้อมนำมาใช้จัดทำเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ซึ่งต้องให้ความสำคัญในการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้เรียน โดยมีกระบวนการที่สำคัญคือ การประเมินแรกรับนักเรียน การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพร้อมกับให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย จนถึงการส่งต่อให้ผู้เรียนได้ฝึกประกอบอาชีพได้จริง และวันจันทร์ที่ 28 เดือนตุลาคม พ.ศ.2558 เสด็จพระราชดำเนินเปิดอาคาร 100 ปี บรมราชชนนีการุณย์ และอาคาร 110 ปี นวมินทร์บรมราชชนนี รวมทั้งห้องสมุดเฉลิมราชกุมารี อีกทั้งพระองค์ท่านได้ทรงติดตามการดำเนินงาน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัย ด้านอาชีพเพื่อการมีงานทำ และด้านอารมณ์ สังคม เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และทรงงานร่วมกับผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ในการติดตาม โครงการในเรื่องที่พระองค์ท่านเคยดำริไว้ เมื่อปี 2550 ทรงเห็นการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ที่เกิดกับผู้เรียน โรงเรียน ตามลำดับ และทรงได้พระราชทานแนวทางการพัฒนานักเรียน โรงเรียน ตามสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การพัฒนาคนพิการควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่เริ่มแรก ส่งเสริมการเรียนรู้ตามความสนใจ และเหมาะสมตามศักยภาพ
2. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เหมาะสมกับอัตราการใช้งานของนักเรียน โดยอัตราส่วนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียน คือ 1 ต่อ 2
3. ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ โครงการผ่าตัดแก้ไขความพิการ ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และการปรับระดับโต๊ะ เก้าอี้ ให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละบุคคล
4. ด้านงานอาชีพ ควรยกระดับผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน เพิ่มมูลค่า
5. ด้านการศึกษาต่อของนักเรียน ดังเช่นตัวอย่างของนายณัฐมัย แก้วหล้า ควรได้รับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งถือว่านายณัฐมัยเป็นแบบอย่างในการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เด็กคนอื่น ๆ ที่สามารถมีรายได้ระหว่างกำลังศึกษา

โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่จึงได้จัดให้มีโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัยสำหรับผู้เรียน เป็นการตอบสนองต่อเอกลักษณ์ของโรงเรียน คือ ฟื้นฟูการเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพชีวิต โดยพัฒนาจากงานประจำของโรงเรียน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมการเรียนรู้ โดยได้นำกลยุทธ์ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และระดมสมองเพื่อจัดโครงการ และการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบกับกลยุทธ์การดำเนินงาน โดยแนวทางแผนการดำเนินงานที่สำคัญของโรงเรียน ได้แก่ การบริการช่วยเหลือ และคัดกรองระยะแรก รับสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ โดยเร็วที่สุดแก่บุคคลทันทีที่ได้รับการวินิจฉัย หรือประเมินคัดกรองว่ามีความพิการหรือมีความบกพร่อง ให้ได้รับบริการจากนักวิชาชีพที่หลากหลายทั้งด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย การบำบัดรักษา ตลอดจน

ป้องกันความพิการที่จะเกิดขึ้น จากนั้นส่งต่อเข้าสู่ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนควบคู่กับการจัดการศึกษา ซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษา ครูประจำเรียนนอน นักสหวิชาชีพ เจ้าหน้าที่บริหาร เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนซึ่งครูประจำชั้นต้องดำเนินการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหา และการส่งต่อ

จากการดำเนินงานในปีการศึกษา 2562-2563 โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ได้มีการปรับเปลี่ยน พัฒนาแนวทางการดำเนินโครงการ ให้เหมาะสมกับสภาพบริบท สังคม และการปฏิบัติ ได้นำเสนอ รูปแบบการดำเนินโครงการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาศึกษาดูงาน จนได้รับการยอมรับ แต่โครงการดังกล่าว เป็นโครงการใหม่ ยังไม่มีการกำหนดตัวชี้วัด การประเมินผล การดำเนินงาน และผลผลิตที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมที่ชัดเจน โดยในการประเมินโครงการนั้น สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ การใช้รูปแบบประเมินที่มีความเหมาะสมโดยจะต้องเลือกให้สอดคล้องกับความจำเป็นหรือความต้องการของวัตถุประสงค์ในการประเมิน ในการวิจัยครั้งนี้ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ได้ศึกษารูปแบบการประเมิน โครงการฝึกอบรมจากหลากหลายรูปแบบต่าง ๆ และได้ตัดสินใจเลือกรูปแบบการประเมิน โครงการแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam เพราะว่ารูปแบบการประเมินแบบ CIPP เป็นการประเมินทั้งระบบ โดยมองทุกส่วน และทุกองค์ประกอบของโครงการและสามารถประเมินข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการได้ครอบคลุมทุกด้านทั้งในด้านตัวโครงการ กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัย การวัดและประเมิน ครู นักเรียน นอกจากนี้ รูปแบบการประเมินโครงการ แบบ CIPP เป็นรูปแบบให้แนวปฏิบัติในการประเมินอย่างเป็นขั้นตอนอย่างละเอียด โดยมีการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างชัดเจน และเป็นระบบว่าต้องใช้ข้อมูลอะไรเพื่อการตัดสินใจเรื่องใดเกี่ยวกับโครงการ ทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์และมีคุณภาพตอบสนองวัตถุประสงค์ของการประเมิน

รูปแบบการประเมิน CIPP เป็นการนำตัวอักษรตัวแรกของมิติการประเมิน 4 ด้าน มาประกอบกัน ได้แก่ การประเมินบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ซึ่งสตัฟเฟิลบีม พัฒนานำเสนอขึ้นโดยมีพื้นฐานมาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์การกระทำประเมินโครงการทางการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่กลางปี 1960 โดยต้องการที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อจำกัดของรูปแบบการประเมินแบบดั้งเดิม อาทิ การออกแบบการทดลองการประเมินอิงวัตถุประสงค์และการทดสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบหรือวิธีการประเมินแบบดั้งเดิมมีข้อจำกัด ในการศึกษาหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทาง

การศึกษาในสมัยนั้น จึงทำให้เกิดการพัฒนา รูปแบบการประเมินใหม่ ๆ เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาอย่างรอบด้านหลายแง่มุมมากขึ้น ซึ่งรูปแบบการประเมิน CIPP ก็เป็นหนึ่งในรูปแบบการประเมินอื่น ๆ ที่นักประเมินในยุคนั้นพัฒนานำเสนอไว้ รูปแบบการประเมิน CIPP ปรากฏขึ้นเป็นลายลักษณ์ชัดเจนในหนังสือชื่อ Educational Evaluation and Decision-making ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1971 และปรับปรุงอีกครั้งในปี 2007 ในหนังสือ Evaluation Theory Models and Applications ตัวอย่างของการวิจัยประเมินโครงการที่มีแนวคิดจากการประเมินรูปแบบ CIPP เช่น การประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี (ณัฐวรรณ แยมละมัย และ สุณี หงษ์วิเศษ, 2561) การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินซิป (CIPP Model) โรงเรียนวัดห้วยธารทหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 (ยุพิน รอดประพันธ์, 2561) การประเมินโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย : กรณีศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและกาฬสินธุ์ เขต 2 (รำไพ แสงนิกุล, 2559) การประเมินโครงการคินครูให้นักเรียน โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 (โสภา แซ่ลี, 2558) และการวิจัยเรื่องการประเมินผลโครงการป้องกันการฆ่าตัวตายเมืองโกเซียง ใต้หวัน โดยใช้การประเมินรูปแบบ CIPP (Ho et al., 2011) เป็นต้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่จึงสนใจศึกษาวิจัยโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัยสำหรับนักเรียน ตามรูปแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เพื่อต้องการประเมินผลการดำเนินการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต รวมถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงแนวทางการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล นักเรียนสามารถได้รับการคัดกรองแรกรับ การฟื้นฟูสมรรถภาพ ระบบดูแลช่วยเหลือ และการส่งเสริมทักษะอาชีพอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน ให้เหมาะสมกับสภาพบริบท และสังคมของโรงเรียนต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 สภาพบริบททั่วไปในการดำเนินงานตาม โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพและ สุขอนามัยสำหรับนักเรียนโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ มีความเหมาะสม สอดคล้องหรือไม่เพียงใด

1.2.2 ปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงานตาม โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัย สำหรับนักเรียนโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ มีความเหมาะสม สอดคล้องหรือไม่เพียงใด

1.2.3 กระบวนการจัดกิจกรรมของ โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัย สำหรับนักเรียนโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ มีความเหมาะสม สอดคล้องหรือไม่เพียงใด

1.2.4 ความสำเร็จด้านผลผลิตจากการดำเนินงานโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพและ สุขอนามัยสำหรับนักเรียนโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ มีมากน้อยเพียงใด

1.2.5 ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพและ สุขอนามัยสำหรับนักเรียนโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ มีอะไรบ้าง และมีมากน้อยเพียงใด

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อประเมิน โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัยสำหรับนักเรียน โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่โดยใช้แบบจำลอง CIPP

1.3.2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพ และสุขอนามัยสำหรับนักเรียนโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตเนื้อหา

เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัย สำหรับนักเรียนโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ โดยแบบจำลอง CIPP ของสตัฟเฟิลบีม โดยใช้กรอบ แนวคิดตามรูปแบบการประเมินโครงการ 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข ตามกิจกรรมของโครงการทั้ง 4 กิจกรรม ประกอบด้วย

1.4.1.1 กิจกรรมประเมินแรกรับนักเรียน

1.4.1.2 กิจกรรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.4.1.3 กิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขภาพมัธยมสำหรับนักเรียน

1.4.1.4 กิจกรรมส่งเสริมอาชีพเพื่อการมีงานทำ

1.4.2 ขอบเขตประชากร

ประชากร ประกอบด้วย ครู บุคลากร นักเรียน(ชั้น ป.1 ถึง ม.6) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น 576 คน

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ครู บุคลากร นักเรียน(ชั้น ป.1 ถึง ม.6) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 390 คน โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970, p. 608-610) จากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.4.3 ขอบเขตระยะเวลา

เดือน เมษายน 2562 ถึง มีนาคม 2564

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.5.1 โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ นำข้อมูลที่ได้รับ ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.5.2 โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ นำความรู้ที่ได้รับ ไปพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมของโรงเรียน ในการฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.5.3 นักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพและการดูแลสุขภาพได้เต็มตามศักยภาพ

1.5.4 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ โรงเรียนเฉพาะความพิการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานประกอบการ สามารถนำผลการประเมินไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนด วางแผน แก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนารูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพ และสุขอนามัยของโรงเรียนในสังกัดให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยตอบสนองความต้องการของผู้บริหาร และครูผู้สอน

1.6 นิยามศัพท์

1.6.1 โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัยสำหรับนักเรียน โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ หมายถึง แผนงาน กิจกรรม ของโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ที่จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนควบคู่ไปพร้อมกับการศึกษา ประกอบไปด้วยกิจกรรมย่อย ได้แก่ กิจกรรมประเมิน

แรกกับนักเรียน กิจกรรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัย และกิจกรรมส่งเสริมอาชีพเพื่อการมีงานทำ

1.6.2 การประเมิน โครงการ หมายถึง การศึกษาเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของ โครงการกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้ โดยต้องมีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ระเบียบ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ในการ ประเมินโครงการนี้ผู้วิจัยนำรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ และ 4) ด้านผลผลิต มาเป็น แนวทางในการประเมินโครงการ

1.6.2.1 ด้านบริบท (Context) หมายถึง การประเมินความสอดคล้องนโยบาย ของรัฐ แผนยุทธศาสตร์แห่งชาติ นโยบายระดับกระทรวง และเขตพื้นที่ ความสอดคล้องกับ นโยบาย ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการ

1.6.2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ประเมินความเพียงพอ และเหมาะสม ของงบประมาณ สิ่งสนับสนุนและเทคโนโลยี บุคลากร แผนงานโครงการ การจัดระบบการ ฟื้นฟูสมรรถภาพ และสุขอนามัยนักเรียน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของโครงการ

1.6.2.3 ด้านกระบวนการ (Process) หมายถึง การประเมิน การวางแผน/การ กำหนดโครงการย่อย ได้แก่ การประเมินแรกเริ่ม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การฟื้นฟูสมรรถภาพ และสุขอนามัย การส่งเสริมอาชีพเพื่อการมีงานทำ การจัดองค์กร การจัดบุคลากร การตั้งการ/การ มอบหมายงาน และการควบคุม/ ติดตามผล

1.6.2.4 ด้านผลผลิต (Product) หมายถึง การประเมินผลที่ได้รับ (Output) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการดูแลนักเรียน ผู้ปกครองพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ และ ประเมินผลลัพธ์ (Outcome) คือนักเรียนสุขภาพอนามัยที่พึงประสงค์ และสามารถช่วยเหลือตนเอง ในการทำกิจวัตรประจำวัน การดำรงชีวิต รวมถึงการประกอบอาชีพ ได้เต็มตามศักยภาพ

1.6.3 การฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและสุขอนามัย หมายถึง การจัดการด้าน สุขภาพที่ต่อเนื่อง และเชื่อมโยงระหว่างการดูแลในครอบครัว ชุมชน และสถาบัน ซึ่งผู้ดูแลอาจเป็น บุคลากรวิชาชีพทางด้านสุขภาพ ครู ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยการบริหารจัดการ และ ปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง โดยเน้นให้สามารถประกอบกิจวัตรประจำวัน (Activity of Daily Living: ADL) อยู่ในโรงเรียนและสังคม ได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุดเต็มตามศักยภาพ โดย คำนึงถึงความเป็นตัวของตัวเอง ความเป็นอิสระ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

1.6.4 บุคลากร หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา และปฏิบัติหน้าที่การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สนับสนุนหรือส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรในสายวิชาชีพครู และดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับสถานศึกษาและตัวผู้เรียน ทั้งผู้มีวิทยฐานะ ไม่มีวิทยฐานะ และตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ภายในโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

1.6.5 งบประมาณ หมายถึง เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล เพื่อใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา

1.6.6 วัสดุ อุปกรณ์ หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการประยุกต์ใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ มาเป็นสื่อในการจัดการ และบริหารการศึกษา ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกสบาย และความคล่องตัวในการทำงานทุก ๆ ด้าน และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

1.6.7 การบริหารจัดการ หมายถึง การจัดระบบการบริหารองค์การ การให้บริการอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ การประสานงาน ส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการศึกษาทุกรูปแบบ โดยมุ่งให้สถานศึกษามีการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง องค์กร และชุมชน เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

1.6.8 โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ หมายถึง โรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ เป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบเฉพาะประเภทความพิการแต่ละประเภท โดยจัดในทุกระดับตั้งแต่ชั้นเรียนเตรียมความพร้อมก่อนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีทั้งการศึกษาสายสามัญ และสายอาชีพ มีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะประเภทความพิการที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละกลุ่ม มีการจัดการโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล การมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญ รวมทั้งมีสื่อ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการที่เพียงพอ และมีคุณภาพ

1.6.9 นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพหรือการเคลื่อนไหว ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ใน โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย และสุขอนามัย

1.6.10 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ หรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีหน้าที่บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

1.6.11 ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ หรือครูอัตราจ้าง ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ใน โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

1.6.12 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากสถานศึกษาและได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2547 มีหน้าที่ร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และพระภิกษุ

1.6.13 ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้ที่เป็นบิดา มารดา หรือบุคคลอื่นใดที่มีความสัมพันธ์กับเด็ก ให้การอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษาและความช่วยเหลือแก่เด็ก